

ki menda ni kaj dobro pristal. Noč so nam slivniške coprnice podarile mirno, le veter je zunaj zavijal svojo pesem.

S Slivnice je zanimiv pogled na Cerknjiško polje: lepa razporeditev njiv, vasi in njih sedanje povečanje. Tedaj je bil del površine, kjer so včasih pasli krave, pod vodo. — Vaški pastir je včasih, davno, zgodaj zjutraj trobil dvakrat: prvič za molžo — seveda tedaj ročno — in drugič za spustitev živine. Pasli so dopoldne in popoldne. Vsak dan sta pomagala dva poganjiča (prednji, pri tej hiši se je ta dan hranil tudi pastir, in čednji). To sem pri pokojnem Jerču tudi sam nekajkrat poskusil; v visoki jezerski travi si se lahko še izgubil, če nisi poslušal pókov pastirjevega biča.

ŠPIČASTO STRAŽIŠČE, 955 m

Za nedeljo nam je ostal še en vrh. Prepejljali smo se v Begunje (610 m) do zadružnega doma. Cesta drži nad potokom Cerknjiščico, kjer smo se pri jezcu nad žago tudi kopali. Vaščani so hodili na prve svobodne in tajne volitve. Povprašali smo jih za pot na vrh. »Mimo hiš po kolovozu na sever!« — V gozdu preide pot v stezo, če jo najdeš; drži se bolj levo! Zgoraj smo na prostirani ravnici Begunjskih Zalok (911 m). Med ogromnimi grmi leščevja se dá v tem času kar dobro hoditi. Tu smo zavili na vzhod po slemenu na Stržišče (955 m, planinska karta Okolice Ljubljane, 1983: Begunjske Zaloke 909 m, V. Špička, 955 m). Z vrha je lep razgled na del prehojene poti.

Na vrh je za nami prihitela vaščanka s hčerko, ker se je bala, da ne bi zašli. Prej se nam ni upala povedati, da nas rade volje pospremi na vrh, vendar bi jo morali počakati: volitve so prvo. Pa še o razgledu nam je veliko povedala. Še se najde vodnik — in to brez plačila! Hvala vama!

Ko smo se spuščali v vas Kozarišče, smo videli pripravo kolov za modernega pastirja. Tako kot pastir nimaš več časa za opazovanje Javornika, Slivnice in pridobivanje temeljnih spoznanj o jezerskem dnu od Vodonosa pa tja do Retja. Tako so včasih vaški otročaji ob delu spoznavali svojo bližnjo okolico in jame, v katerih so lahko ob odtekanju vode, vsak v svoji, s koši lovili ribe. Danes te stare napisane, pa zelo spoštovane vaške pravice ni več.

Tudi povsem drugačni čolni drse po jezerski gladini! Čas je sicer prinesel spremembne, toda kras vendarle še vedno ostaja kras.

Letošnja pomlad na Kredarici

Prvi pomladanski mesec — v meteorološkem smislu delitve leta na letne čase — je marec. Bil je v znatni meri pretopel. Njegov mesečni temperaturni povpreček,

ki je na Kredarici znašal — 3,2^o, je bil za 3,8^o nad dolgoletnim marčnim temperaturnim povprečkom obdobja 1956—1985 (= normalna vrednost).

Temperaturni povpreček aprila, ki je znašal — 3,8^o, je normalno aprilsko vrednost (— 4,6^o) presegel samo za 0,8^o. Majski temperaturni povpreček, ki je znašal — 0,3^o, pa je bil samo za 0,1^o pod dolgoletnim povprečkom. Teh nekaj temperaturnih podakov nam dokaj jasno predstavlja pomladanske temperaturne razmere Kredarice: prva dva meseca sta bila pretopla, eden bolj, drugi manj, zadnji pomladanski mesec pa je bil — bi lahko rekli — normalno topel, kajti negativni temperaturni odklon samo za 0,1^o je malodane zanemarljivo majhen.

Ekstremne temperature posameznih mesecev so bile v mejah doslej znanih temperaturnih ekstremov Kredarice. Najvišje (maksimalne) mesečne temperature posameznih mesecev so znašale: 5,4^o dne 29. marca, 2,0^o dne 11. aprila in 6,3^o dne 29. maja. Absolutne, doslej znane najvišje temperature pomladanskih mesecev, pa so bile 7,5^o dne 1. marca 1960, 9,9^o dne 23. aprila 1968 in 14,0^o dne 29. maja 1967. Absolutne minimalne, tj. najnižje temperature, so bile — 13,8^o dne 24. marca, — 10,2^o dne 23. aprila in — 7,8^o dne 1. maja. Absolutno najnižje temperature Kredarice so — 28,1^o dne 5. marca 1971, — 19,2^o dne 8. aprila 1956 in — 15,8^o dne 7. maja 1957.

Kar zadeva padavine, je bil marec skromno namočen. V skupno 12 padavinskih dneh je padlo 107 mm padavin, kar je 91 % od normalne marčne množine padavin. Padavine izvirajo izključno od snega. Največja debelina snežne odeje je merila 135 cm (15. marca). Najvišja znana marčna debelina snežne odeje na Kredarici pa je merila 588 cm (dne 31. marca 1977).

Marčni povpreček oblačnosti je znašal 5,4 desetine pokritosti neba, sonce pa je Kredarico obsevalo 164 ur, kar je 44 % maksimalnega možnega trajanja sončnega sija v tem mesecu.

Aprila se je stopnja oblačnosti povečala na 8,4 desetine pokritosti neba in je znatno preseгла aprilsko normalno vrednost, ki znaša 6,9. Močno se je znižalo število ur sončnega sija Heliograf je registriral samo 71 sončnih ur, kar je komaj 17 % maksimalnega možnega trajanja sončnega sija v aprilu.

Povečani oblačnosti ustrezno se je mesečna višina padavin povzpela na 246 mm, kar je 172 % normalne aprilске višine padavin. Tudi v tem mesecu so prevladovale padavine v obliki snega (25 dni), enkrat pa je med sneženjem tudi že deževalo (12. aprila). Snežna odeja, ki je ležala ves mesec, je med 23. in 24. aprilom narasla na 220 cm (doslej najdebelejša aprilška snežna odeja je merila 690 cm dne 11. aprila 1977).

V maju je bil mesečni povpreček oblačnosti 7,3 desetine pokritosti neba, kar je skoraj enako normalni vrednosti (7,0). Število ur sončnega sija se je povečalo na 149, vendar je to bilo komaj 32% nje-govega možnega trajanja v maju. Mesečna višina padavin, ki je znašala 125 cm, je dosegla samo 81% normalne vrednosti. Skupno je bilo v maju 20 padavinskih dni, od tega 12 s sneženjem, 8 pa z dežjem. Snežna odeja je ležala ves mesec, najde-belejša je bila med 1. in 4. majem, ko je merila 205 cm. — Najdebelejšo snežno odejo so sicer izmerili 6. maja 1979. Znašala je 630 cm.

Iz navedenih pomladanskih klimatskih po-datkov Kredarice zaključujemo, da sta bila prva dva pomladanska meseca pre-topla, zadnji pa skoraj normalno ogret. Prvi in zadnji pomladanski mesec sta pre-jela premalo padavin, zato pa je bil april čezmerno namočen.

Primerjava mesečnih največjih višin snež-ne odeje z maksimalnimi višinami snežne odeje po letu 1956 pa pokaže, da je bila letošnja pomladanska snežna odeja dosti pretanka, saj je dosegla komaj slabo tret-jino doslej najvišjih znanih debelin snežne odeje. Ob tako skromni snežni odeji se Triglavskem ledeniku — Zelenemu snegu v prihodnje nič dobrega ne obeta.

Dr. France Bernot

odmevi

VSTOPNINA V TRIGLAVSKI PARK?

Temeljno vprašanje je, kako zagotoviti po racionalni poti kar se da velikemu številu planincev — tistih »pravih« in tistih manj pravih — ogled Triglavskega narodnega parka oziroma širšega visokogorskega ob-močja. Nekateri nekoliko konformistično usmerjeni se ogrevajo za nekakšen tip »vstopnice« za obisk Triglavskega narodnega parka. Menim, da se moramo planinci tudi nadalje zavzemati za to, da je »vstopnica« za Triglavski narodni park pravzaprav planinska izkaznica Planinske zveze Slovenije oziroma planinskega društva v okrilju slednje. Za ostale obiskovalce Triglavskega narodnega parka iz dru-gih republik, iz drugih držav ter tiste, ki sicer niso člani Planinske zveze Slovenije, pa tudi morajo biti dostopni predeli Tri-glavskega narodnega parka brez izjeme, brez protekcionizma. Pri tem gre le za različen način animiranja posameznikov in skupin za obisk Triglavnega narodnega parka v smislu motivacije obiskovalcev za varovanje okolja in siceršnji aktiven od-nos do te naravne in kulturne dediščine

vseh nas. Da bomo dosegli pozitivističen odnos vseh obiskovalcev, mora prvenstve-no biti izdelan celovit in racionalen infor-macijski sistem.

Več informacij mora prodreti v javni medijski prostor o življenju ljudi Tri-glavskega narodnega parka in o priza-devanjih vseh dejavnikov za smotrno in racionalno rabo tega prostora.

Drugi moj predlog je, da končno planin-ci najdemo način in obliko ter vsebino posebne organizacije — podjetja, ki bo v svoj poslovni motiv vgradilo prizadeva-nja planinske organizacije za rešitev naravne in kulturne dediščine Triglavskega narodnega parka. Seveda je treba neko-liko pobrskati po zakonodaji in se pri tem otresti ideoloških predsodkov, češ — »va-rujmo se zasebne lastnine«. Ni res — za-sebna iniciativa, interes posameznika, in-teres za varovanje naravne in kulturne dediščine bo spojen z interesi zanamcev — s socializmom po meri človeka.

Mitja Zagrajšek
Maribor

KMALU VODNIK PO ČIČARIJI

Pod tem naslovom je bil v PV 4/89 ob-javljen članek Vojka Čeligoja. Ker je v tretjem odstavku tega prispevka kritika na račun PD Željezničar iz Zagreba, da smo samovoljno nastopili v Istri, prosim zaradi objektivne informacije za naslednji popravek:

PD Željezničar iz Zagreba je v Istri na-stopil že daljnjega leta 1971, in sicer v soglasju s tamkajšnjimi občinskimi organi ter planinskimi organizacijami Slovenije in Hrvaške, medtem ko PD Glas Istre iz Pulja sploh še ni obstajalo, čeprav je prav ono načelo to vprašanje.

Zato smo hvaležni tovarišu Vojku Čeligoju zaradi korektnega pisanja, bralce pa ob-veščamo, da nismo nepooblaščenno in sa-movoljno stopili na tla Istre. Naš namen

Opravičilo

Opravičujemo se tistim naročnikom in bralcem Planinskega vestnika, ki so dobili letošnjo dvojno, 7. in 8. številko, z veliko zamudo ali ki so dobili nepravilno potiskano številko. Uredništva in uprave Vestnika za to ne zadene nobe-na krivda, ker je to pot krdelo tiskarskih škratov kolovratilo po prostorih, kjer v tiskarni pripravljajo naše glasilo, tako da so morali med drugim natisniti še dodatne izvode, kar je seveda tra-jalo določen čas. Upamo, da se kaj po-dobnega zlepa ne bo zgodilo.